

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมลดโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Relationship amongst Students' Media Exposure on Global Warming and their Knowledge, Attitude, and Practices Relating to Global Warming Reduction in Universities in Bangkok Metropolitan

ภวรัญชน์รัตน์ ภู่วิจิตร¹ พัชราภรณ์ เกษะประกร² และ ชนนนา รอดสุทธิ³

¹ นักศึกษา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

³ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

วิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการภาวะโลกร้อนกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมลดโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ซึ่งกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการวิจัยสรุปว่า ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ไม่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
3. นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อน
4. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับการลดปัญหาภาวะโลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมลดโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ไม่มีสัมพันธ์กับทัศนคติของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อ, ความรู้, ทัศนคติ, พฤติกรรม, ภาวะโลกร้อน

Abstract

This quantitative research aims to examine the effect of differences in demographic factors on students' media exposure and the relationships between students' media exposure on global warming and their knowledge, attitude, and practices relating to global warming reduction in universities in Bangkok Metropolitan. Data were gathered from the students who are currently studying in universities in Bangkok Metropolitan and were analyzed using means, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Pearson's Correlation Coefficient. The findings are as follows:

1. University students in Bangkok Metropolitan, characterized by different demographic factors, have significant differences in their knowledge and attitude but not in their practices relating to global warming reduction.

2. University students' personality- and psychological-related factors, as well as their socialization-related factors are significantly and positively correlated with their knowledge of global warming reduction but negatively correlated with their attitude and practices in global warming reduction.

3. University students, characterized by different demographic factors, have a significant difference in media exposure to global warming. Their personality- and psychological-related factors, as well as their socialization-related factors are positively correlated with their media exposure to global warming.

4. University students' media exposure to global warming is significantly and negatively correlated with their knowledge, while being significantly and positively correlated with their practices relating to global warming reduction but not their attitude.

Keywords: Media Exposure, Knowledge, Attitudes, Behavior, Global Warming

1. บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังตื่นตัวกับปัญหาและผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้น โดยสาเหตุของการเกิดมลพิษทางอากาศมี 2 แหล่งใหญ่ ๆ คือ มลพิษที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมลพิษที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ (นพภาพร พานิช, 2547) ผลจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นั้นได้ย้อนกลับมาสู่วิถีชีวิตของมนุษย์อีกครั้งแต่เป็นในทางที่จะสร้างผลร้ายต่อชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้นในทุกขณะ สภาพอากาศผันผวนและเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดจากสภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในแต่ละภูมิภาคทั่วโลก สิ่งเหล่านี้เป็นสัญญาณที่ทุกชีวิตบนโลกกำลังประสบในปัจจุบัน และทำให้รู้ว่าธรรมชาติกำลังเสียสมดุล หากมนุษย์ไม่มีการปรับเปลี่ยนการใช้พลังงานหรือยังมีพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศของโลก ภาวะเรือนกระจกก็จะรุนแรงจนโลกอาจจะไม่สามารถรับมือกับภัยพิบัติที่รุนแรงได้อีกต่อไป (อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, 2551)

ถึงแม้ว่าสภาวะโลกร้อนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตจะยากต่อการแก้ไข เนื่องจากโลกเปรียบเสมือนเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่มีกลไกเล็ก ๆ จำนวนมากทำงานประสานกัน การตอบสนองที่มีต่อการกระตุ้นต่าง ๆ จะต้องใช้เวลานานกว่าจะกลับเข้าสู่สภาวะสมดุล แต่ก็ยังสามารถบรรเทาผลอันร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อลดระดับความรุนแรงลงให้อยู่ในระดับที่สามารถรับมือได้ และอาจจะชะลอปรากฏการณ์โลกร้อนให้ช้าลง สิ่งที่สามารถดำเนินการเพื่อแก้ไขได้ในตอนนี้ คือ พยายามลดการผลิตก๊าซเรือนกระจก และเนื่องจากก๊าซดังกล่าวมาจากกระบวนการใช้พลังงานของมนุษย์ มาตรการเดียวที่จะป้องกันปรากฏการณ์โลกร้อนได้ดีที่สุดคือการประหยัดพลังงาน

รัฐบาลไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาภาวะโลกร้อนนี้ และได้จัดตั้งองค์การที่คอยดูแลเกี่ยวกับปัญหานี้ที่ชื่อ “คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ” มีหน้าที่ควบคุมดูแลปัญหาที่วางแผนทางการแก้ไขในอนาคต และได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ชื่อว่า “ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพร้อมให้กับประเทศในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับประชาคมโลกในการลดก๊าซเรือนกระจก โดยดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน และตามหลักการของความรับผิดชอบร่วมในระดับที่แตกต่างกัน และส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการจากทุกภาคส่วนในกระบวนการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมีประเด็นทางยุทธศาสตร์ทั้งหมด 6 หัวข้อ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดความอ่อนแอต่อผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มแหล่งดูดซับก๊าซ บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มศักยภาพของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาการดำเนินงานในกรอบความร่วมมือกับต่างประเทศ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเพื่อตอบโจทย์ของยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้าน การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อที่จะให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ มีจิตสำนึก รับผิดชอบ และมีส่วนร่วมตามบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสม โดยมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างจิตสำนึกในภาคประชาชนและภาคเอกชน และเพื่อแนะนำแนวทางการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม สนับสนุนกิจกรรมในภาคการศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังจิตสำนึกสำหรับนักเรียนและนักศึกษา รวมถึงสร้างกลไกในการติดตามประเมินผลกิจกรรมประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารเรื่องการลดโลกร้อน ที่มีต่อความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาว่า ในปัจจุบันที่หน่วยงานและองค์กรได้ทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ สื่อทุก ๆ ช่องทางแล้วนั้น จะสามารถสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมได้มากเพียงไร โดยจะมุ่งเน้นไปที่นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงและยังเป็นศูนย์รวมของความหลากหลาย ทั้งศิลปวัฒนธรรม ความทันสมัย เป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร ฯลฯ (กรุงเทพมหานคร, 2550) ซึ่งจะสามารถทำให้กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาโลกร้อนที่เกิดขึ้นได้จากช่องทางต่างๆ มากกว่าพื้นที่ใด ๆ ของประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการลดภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเปิดรับสื่อ กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

3. นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยทางประชากร และปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล และด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม

ปัจจัยทางประชากร หมายถึง เพศ รายได้ สาขาที่เรียน และสถาบันการศึกษาของกลุ่มเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

ปัจจัยร่วม หมายถึง ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล และด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม การเปิดรับ หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ผ่านการสื่อสารทุกประเภท

ภาวะโลกร้อน หมายถึง บทความ หรือเนื้อความที่เกี่ยวกับโลกร้อน อาทิเช่น ต้นกำเนิด การกระทำที่เป็นสาเหตุ แนวทางในการแก้ไขปัญหาของโลกร้อน เป็นต้น

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์

สื่อบุคคล หมายถึง สมาชิกในครอบครัว (บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร หลาน พี่น้อง และญาติ) เพื่อน คนรู้จัก ครู/อาจารย์ หรือบุคลากรภาครัฐ และเอกชน

สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง แผ่นพับ เว็บไซต์ โปสเตอร์ หนังสือคู่มือ นิทรรศการ เอกสารเผยแพร่ การประชุม การสัมมนาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

ความรู้ หมายถึง ความเข้าใจจากการเปิดรับข่าวสารภาวะโลกร้อนจากสื่อทุกประเภท

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด ความเชื่อที่แสดงว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องการลดภาวะโลกร้อน

พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาที่ช่วยลดพลังงานแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน

นิสิต นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในวิจัยนี้ คือ นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 251,449 คน ทั้งนี้เลือกเฉพาะมหาวิทยาลัยรัฐเฉพาะแบบจำกัดจำนวนรับ โดยมหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวน 7 สถาบัน และมหาวิทยาลัยของเอกชน จำนวน 13 สถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 420 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ กำหนดวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Quota Sampling) ด้วยการหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วน ให้ได้จำนวน 420 ตัวอย่าง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถาบันการศึกษา สาขาที่เรียน รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยร่วมที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อน เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล และด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเรื่องสิ่งแวดล้อม จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อลดโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 หมวดย่อย ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของนิสิต นักศึกษา โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 หมวดย่อย ได้แก่ ความรู้ด้านสาเหตุ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของนิสิต นักศึกษาที่มีต่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 หมวดย่อย ได้แก่ ทัศนคติด้านสาเหตุ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลแนวโน้มพฤติกรรมลดปัญหาภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 หมวดย่อย ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ด้านสาเหตุ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน จำนวน 15 ข้อ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้ทดลองแจกจำนวน 30 ชุด เพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้านใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคและ KR21 ของแบบสอบถามมากกว่า 0.70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4.3 การวิเคราะห์ทางสถิติ

วิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ t-test และ One-way ANOVA เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation Coefficient) หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

5. สรุปผลการวิจัย

จากผลวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาพบว่า มี 2 ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยทางลักษณะทางประชากร และปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม โดยอธิบายได้ ดังนี้

ปัจจัยทางลักษณะทางประชากร

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 420 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเกือบ 1 ใน 4 ของทั้งหมด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000–20,000 บาท ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล

ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม

ปัจจัยบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวมมีระดับปัจจัยร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลในระดับสูงในหัวข้อ “ท่านเห็นคุณค่าต่อการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนมากน้อยเพียงใด” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.10$) รองลงมา คือ “ท่านชอบรักษาสภาพความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนมากน้อยเพียงใด” ($\bar{X}=3.85$) และ “ในฐานะที่อาศัยในกทม.ท่านเคยประสบปัญหาน้ำท่วมในกทม.เพียงใด” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.64$)

ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มเป้าหมาย โดยภาพรวมมีระดับปัจจัยร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับปานกลางในหัวข้อ “ท่านเคยมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์/เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขโลกร้อนเพียงใด” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.43$) รองลงมา คือ “ท่านเคยเข้าฝึกอบรมการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยลดโลกร้อนเพียงใด” มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมอนุรักษ์ในมหาวิทยาลัยเพียงใด” ($\bar{X}=2.25$) “ท่านเคยเข้าไปร่วมสนทนากลุ่มเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในเว็บไซต์ Facebook/Twitter” ($\bar{X}=2.23$) “ในรอบปีที่ผ่านมาท่านลงทะเบียนเรียนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ($\bar{X}=2.16$) “ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบ่อยเพียงใด” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.11$)

การเปิดรับข่าวสารการลดโลกร้อน

ในส่วนของสื่อมวลชน ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ โดยภาพรวมมีการเปิดรับในระดับสูง ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาตามอันดับ “อินเทอร์เน็ต” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด และ “ภาพยนตร์” มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ($\bar{X}=2.97$)

ในส่วนของสื่อบุคคล ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการเปิดรับในระดับสูง ($\bar{X}=3.39$) เมื่อพิจารณาตามอันดับมีการเปิดรับจาก “อาจารย์” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.61$) และ “บุคคลในครอบครัว” มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ($\bar{X}=3.21$)

ในส่วนหนังสือเฉพาะกิจ ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการเปิดรับในระดับสูง ($\bar{X}=3.06$) เมื่อพิจารณาตามอันดับมีการเปิดรับจาก “ป้ายโฆษณา/ป้ายผ้า” และ “ซีดีรอม” มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันและเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.78$) และ “นิทรรศการ” มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ($\bar{X}=2.38$)

5.2. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมลดภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

5.2.1 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

ผลจากการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับสูง มากที่สุด ร้อยละ 81.2 รองลงมา มีระดับการเปิดรับข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 18.3 และ มีความรู้ต่ำ ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ ระดับทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน

5.2.2 ระดับทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลจากการศึกษาทัศนคติเชิงบวก พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติเชิงบวกมากที่สุด ร้อยละ 79.5 รองลงมา มีทัศนคติเป็นกลาง ร้อยละ 20.2 และมีทัศนคติเชิงลบ ร้อยละ 0.3

5.2.3 ระดับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมร่วมในระดับกลางมากที่สุด ร้อยละ 53.1 รองลงมา มีพฤติกรรมร่วมในระดับสูง ร้อยละ 43.3 และมีพฤติกรรมร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

5.3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเปิดรับสื่อ กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

5.3.1 นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีความรู้และทัศนคติที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์แต่ละปัจจัยค้นพบว่า (1) นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ ($t_{(418)} = -3.293$; $p < 0.05$) สถานศึกษา ($t_{(418)} = -3.449$; $p < 0.05$) ชั้นปี ($f = 2.898$; $p < 0.05$) รายได้ครอบครัว ($f = 4.545$; $p < 0.05$) และภูมิภาคนา ($f = 3.044$; $p < 0.05$) แตกต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เพศ ($t_{(418)} = -2.743$; $p < 0.05$) ของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันเท่านั้น จะมีทัศนคติที่มีต่อเรื่องภาวะโลกร้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ (2) นิสิต นักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะไม่มีพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ต่างกัน

5.3.2 ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล และด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ทั้งนี้ผลการ

วิเคราะห์แต่ละตัวแปรค้นพบว่า (1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติ ($r = 0.214$; $p < 0.05$) และพฤติกรรม ($r = 0.277$; $p < 0.05$) ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ส่วนความรู้ ($r = 0.007$; $p > 0.05$) เรื่องปัญหาภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กัน และ (2) ปัจจัยร่วมด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ของนิสิต นักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้ ($r = -0.232$; $p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรม ($r = 0.271$; $p < 0.05$) ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนทัศนคติ ($r = -0.067$; $p > 0.05$) ที่มีต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กัน

5.3.3 นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะทางประชากรและปัจจัยร่วมแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อนจากสื่อแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลและด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์แต่ละปัจจัยค้นพบว่า

(1) นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ ($t_{(418)} = -1.652$; $p < 0.05$) และภูมิลำเนา ($f = 2.450$; $p < 0.05$) แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนที่แตกต่างกัน ส่วนสถานศึกษา ($t_{(418)} = -1.308$; $p > 0.05$) และรายได้ครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน ($f = 1.468$; $p > 0.05$) ของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และ (2) ปัจจัยร่วมของนิสิต นักศึกษาด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อนจากสื่อมวลชน ($r = 0.201$; $p < 0.05$) สื่อบุคคล ($r = 0.190$; $p < 0.05$) และสื่อเฉพาะกิจ ($r = 0.147$; $p < 0.05$) อย่างมีนัยสำคัญ และ (3) ปัจจัยร่วมของนิสิต นักศึกษาด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อนจากสื่อมวลชน ($r = 0.370$; $p < 0.05$) สื่อบุคคล ($r = 0.388$; $p < 0.05$) และสื่อเฉพาะกิจ ($r = 0.422$; $p < 0.05$) อย่างมีนัยสำคัญ

5.3.4 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมลดปัญหาภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมลดโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์แต่ละสื่อค้นพบว่า (1) การเปิดรับข่าวสารของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้ ($r = -0.165$; $p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ($r = 0.312$; $p < 0.05$) ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับทัศนคติที่มีต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน ($r = 0.070$; $p > 0.05$) ไม่มีความสัมพันธ์กัน (2) การเปิดรับข่าวสารของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้ ($r = -0.244$; $p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ($r = 0.322$; $p < 0.05$) ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล กับทัศนคติที่มีต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน

($r=0.023$; $p > 0.05$) ไม่มีความสัมพันธ์กัน และ (3) การเปิดรับข่าวสารของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครจากสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความรู้ ($r=-0.187$; $p < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ($r=0.270$; $p < 0.05$) ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกับทัศนคติที่มีต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน ($r=-0.007$; $p > 0.05$) ไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติเกี่ยวกับการรณรงค์ลดโลกร้อนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีประชากรดั่งที่ ประมะ สตะเวทิน (2541, หน้า 108) กล่าวว่า คนที่ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในระบบการศึกษาที่แตกต่างกัน หรือในสาขาวิชาแตกต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ รสนิยม ค่านิยม และความต้องการที่แตกต่างกันไป ดังนั้น นิสิต นักศึกษาเพศชายและหญิงจึงมีทัศนคติที่ต่างกันไปได้ ส่วนลักษณะทางประชากรแตกต่างกันนั้น จะมีพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัญหาภาวะโลกร้อนในปัจจุบันได้แผ่ขยายและได้ผลกระทบกับทุกพื้นที่ของประเทศ จึงทำให้พฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเรื่องภาวะโลกร้อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้เป็นข้อเท็จจริง มีความเป็นเหตุและผลทำให้รู้ถึงการเกิดปัญหาโลกร้อน และมนุษย์ทุกคนบนโลกเราควรต้องทำเช่นไรกับปัญหานี้ ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลจึงไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความรู้ที่ต่างกัน ส่วนปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good อ้างถึงใน อรุณชงามขาว, 2543) ที่ว่า ความรู้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ การที่บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล บุคคลนั้นจะต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่สนับสนุน และให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่ ชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ไปด้วย และปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ปัจจัยร่วมด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องภาวะโลกร้อน โดยพบว่า มนุษย์เราจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม (พีระ จิโรโสภณ, 2541, หน้า 637) ส่วนทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องมาจากทัศนคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันแต่ความรู้สึกต่างกันได้ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์, 2533, หน้า 14) ส่วนพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรในส่วนของเพศที่แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ลักษณะทางประชากรด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขทาง

สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการกำหนดบทบาทของบุคคลทั้งสองเพศไว้แตกต่างกัน เพศหญิงมักเป็นเพศที่มีความอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตามและเป็นแม่บ้าน ความแตกต่างทางเพศนี้ยังส่งผลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสารอีกด้วย นั่นคือ เพศหญิงจะมีแนวโน้มและความต้องการที่จะรับและส่งข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีที่เกิดขึ้นจากการรับข่าวสารนั้นด้วย (ศรีนยา จิตชัยโกคา, 2545) ดังนั้น เพศของนิสิต นักศึกษาที่แตกต่างกันจึงทำให้การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนแตกต่างกันได้

ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เนื่องจากคนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลอย่างมากในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อถึงสติปัญญาความคิด ทักษะคิด ตลอดจนกระบวนการของการรับรู้ การเรียนรู้ การสนใจ (พีระ จิโรโสภณ, 2541, หน้า 637) ส่วนปัจจัยร่วมด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยร่วมด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เนื่องจากมนุษย์เราจะยึดติดกับกลุ่มสังคม ที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม นั่นคือ มักจะคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (พีระ จิโรโสภณ, 2541, หน้า 637)

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ และพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนจากสื่อประเภทต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน โดยข้อมูลข่าวสารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดี ดังที่ โจเซฟ แคลปเปอร์ (Klapper, J.T., 1960, pp. 19-25) ได้กล่าวว่า การเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ (Roger, 1978, pp. 208-209 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสรณะเสถียร, 2533, หน้า 122) ที่กล่าวว่า ผลของการสื่อสารจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้รับสาร ส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร กับทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ฟิชเบิร์น และอาเซน (Fish และ Ajzen, 1975, pp. 14-16 อ้างถึงใน ธนาพงษ์ จันทรชอน, 2546, หน้า 47) ได้อธิบายถึงที่มาของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึก (Affection) ในการประเมินค่า (Evaluation) ตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาจากความเชื่อต่าง ๆ (Belief) ของบุคคลที่มีต่อวัตถุ บุคคลส่วนมากจะมีความเชื่อต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและทางลบต่อวัตถุ โดยทัศนคติจะเป็นผลที่เกิดจากการเชื่อมต่อกันระหว่างความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคคลมีกับความรู้สึก หรือการประเมินค่าโดยรวมทั้งหมดที่มีต่อวัตถุ ซึ่งเกิดขึ้นจากความเชื่อนั้น ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติได้กล่าวถึงคุณลักษณะของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่พัฒนาจากการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งการเรียนรู้นี้อาจเกิดได้จากที่บุคคลนั้นมีประสบการณ์ต่อโลกของความเป็นจริง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคล (Personal Influence)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีความรู้และทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมลดโลกร้อนอาจไม่ได้เกิดเนื่องมาจากปัจจัยทางลักษณะประชากร แต่อาจ

เนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความมีจิตสำนึก หรือการกระทำเพื่อปกป้องรักษาโลกซึ่งเป็นที่อยู่ จึงเป็นประเด็นที่ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

ปัจจัยร่วมของนิสิต นักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ และมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติ กับพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยร่วมซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้เกิดความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมลดโลกร้อน โดยสามารถนำไปปรับใช้ในการปูพื้นฐานการใช้ชีวิต และปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะทำให้เกิดแนวโน้มพฤติกรรมให้ความร่วมมือเพื่อช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

นิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน จะเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเลือกใช้สื่อให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และมีประสิทธิผลมากที่สุด รวมทั้งปัจจัยร่วมนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดรับข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับความรู้ และมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญพฤติกรรมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน แต่ไม่มีสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน เห็นชัดว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อส่งผลกับความรู้ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน โดยทัศนคติไม่มีผลต่อการกระทำใดๆ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบันเหมือนเป็นข้อบังคับให้ทุกคนต้องร่วมมือกันอยู่แล้ว แต่ถ้าในอนาคตหากมีการปรับปรุงสื่อที่จะทำให้ทุกคนเกิดทัศนคติที่ดี ก็น่าจะทำให้เกิดพฤติกรรมลดโลกร้อนที่มากขึ้นกว่าเดิม

จากผลการศึกษาในด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม หรือการเข้าร่วมเพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมร่วมในการลดโลกร้อนยังอยู่ในระดับต่ำ หากศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อเป้าหมายในการลดโลกร้อน อาจทำให้ผลการวิจัยชัดเจนมากกว่าเดิม และประชาชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารการลดโลกร้อนจากสื่อ จากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารการลดโลกร้อนกระจายตัวมากขึ้น องค์กรหรือบริษัทต่าง ๆ ควรใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน เพื่อตอบสนองประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลให้มากที่สุด ผลการศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในระดับสูง ส่วนทัศนคติเป็นเชิงบวก แต่พฤติกรรมโดยรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรเน้นที่สื่อสารที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้น

7. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ เกษะประกร และ ดร.ชนันนา รอดสุทธิ กรรมการที่ปรึกษา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยในงานวิจัยดังกล่าวนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

8. เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2550). *วิถีชีวิตคนกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นวันที่ 30 มกราคม 2551, จาก <http://www.bangkok.go.th/th/resident.php>
- ธนาพงษ์ จันทรชอน. (2546). *รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อสถานีข่าวโทรทัศน์เนชั่น ซาแนล ยูบีซี 8*. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภาพพร พาณิช. (2547). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ-กฎหมายมลพิษอากาศจากอุตสาหกรรม-เทคโนโลยีในการเผาไหม้*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2540). *หลักนิเทศศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์. *พัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง*. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พีระ จิระโสภณ. (2541). *ทฤษฎีสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. (2533). *การวัดทัศนคติเบื้องต้น*. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศรินยา จิตชัยโกคา. (2545). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และ การยอมรับนโยบายจัดระเบียบสังคมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ข้อมูลรายบุคคล*. สืบค้นวันที่ 31 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.data.mua.go.th/cchedata>
- อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2551). *ปัญหาโลกร้อน คือผลจากการพัฒนา Internet*. สืบค้นวันที่ 30 มกราคม 2552, จาก <http://www.sakulthai.com/DSakulcolumnndetailsql.asp?stcolumnid=5902&stissueid=2780&stcolcatid=1&stauthorid=202>
- Klapper, Joseph T. (1960). *The Effect of Mass Communication*. New York: The Free Press.